دو کتاب در شواذ قرائات سبع و معنای صحیح انتساب شاذ به قراء سبع

ابن جنی در المحتسب می‌گوید ابن مجاهد می خواست بعد از السبعه که قرائت امصار بود، کتابی را برای خواص بنویسد؛ السبعه فی الشواذ. یعنی من ابن مجاهد که السبعه فی القرائات را برای قرائت مشهور بین المسلمین نوشتم، حالا خواص را از غیرش محروم نکنم. ابن جنی می‌گوید ای ایشان نرسید که بنویسد ای اگر نوشته به دست ما نرسیده است. لذا من می‌نویسم. محتسب برای همین است.

اما ...؛ چیز جالبی هست که آن را تحقیق کنید که هست ای نه. شاگرد معروف ابن مجاهد ابوطاهر بغدادی است. خیلی معروف است. کتابی نوشته است. این کتاب مسلماً معروف است. الآن در دستها هست ای نه، من نمی‌دانم. ان شالله بعدنبال آن می‌روی‌م. کتاب او شواذ السبعه است. یعنی می‌گوید من می‌خواهم شواذ سبعه ای که استاد من نوشته را بگوی‌م؟! این اول اشتباهی است که مرتب تکرار می‌شود. ابوطاهر نمی‌خواهد بگوید شواذ السبعه به‌معنای این است که می‌خواهم شواذ السبعه ای که استادم نوشته را بگوی‌م. ابدا منظورش این نیست. بلکه او می‌خواهد بگوید آن چه که استاد من نوشت قرائت مشهور متواتر از سبعه است. اما روایاتی داری‌م که به قرائات متفاوت از این قرائات است، اما از سبعه است که شاذ است. پس شواذ ابوطاهر به چه معنا است؟ یعنی شواذ غیر مشهور قراء امصار. منظور او این است. با این حساب حالا فرمایش علامه حلی و بزرگان علماء شیعه و فریقین را ببینید. اینکه می‌گویند قرائت سبع متواتر است نیازی به توضیح دارد.

شاگرد: معنای شواذ السبعه را دوباره بیان می‌کنید؟

استاد: من از تبیان یک عبارتی آوردم. خاطر شریفتان باشد. اگر به خاطرتان بیاید معلوم می‌شود. شیخ فرمودند «اجمع القراء السبعه علی قرائه ...»، بعد فرمودند «و روی فی الشواذ عن عاصم»؛ یعنی خود عاصم که از قراء سبعه است «اجمع». یعنی نقل متواتر از او را همه به این صورت خواندهاند. اما یک کسی در یک طریقی این را از عاصم نقل کرده است. این می‌شود شاذ السبعه. یعنی عاصم از قراء سبعه است. شاذ از او این است که شیخ الطائفه از او نقل می‌کند.

شاگرد: خود قرائت شاذ می‌شود؟

استاد: بله، قرائت عاصم شاذ می‌شود ولی عن السبعه است. شواذ السبعه، یعنی من القراء السبع است. قراء سبع هفت نفر معین هستند که شواذ دارند. کسی که به این توجه ندارد به خیالش می‌رسد که شواذ السبعه یعنی بین این قرائات سبعه رایج شاذ وجود دارد. این اشتباه خیلی رایجی است. در دهها کتاب برخورد می‌کنید. لذا نسبت به کتاب المقاصد العلیه شهید ثانی می‌گفتند که شهید در کتابش تناقض گفته است. آخ شهید ثانی که می‌گویند من درس این رشته را خواندهام، در دو سطر تناقض می‌گویند؟ یک ذره آدم باورش نمی‌شود که باید بیشتر

تأمل کرد. رفع تناقض به همین بود.

بازبینی #2
ایجاد شده 22 آوریل 2024 14:18:56 توسط ... .
به روزرسانی شده 28 مه 2024 16:42:25 توسط ... .